

friluftsnytt

FRILUFTS
FRÄMJANDET

HANINGE LOKALAVDELNING 2018

Under 2017 firade Mulle 60 år &
Friluftsförbundet 125 år med
jubileumsguldåsor...

...våra barn fick en ny gren, klättring...

...och i december var det bara
kajakgänget som hade fått snö.

Vad händer under 2018?

Innehåll

Årsmöte och årsfest	5
Planeringsdag	5
Klättring i Brandbergen	6
Årets cykling	7
Grötlunk i nya Vega	8
Stadsvandring i Bromma	9
Familjepaddlingar	10
Öppet Hus paddling	10
Kajak med oss	11
Barnverksamheten	12
Barnskridskoskolan	13
TVM-avslutningen	14
Familjevandring	15
Vad gjorde Mulle vid Rudan	16
Vandringar av alla de slag	18
Tyresta nationalpark	19
Vuxenmulle	20
Styvnäset	21
Att vistas i naturen?	21
Kristihimmelfärdscycklingen i Nora-trakten 25-28 maj	22
I Ur och Skur	24

På gång 2018

Detta kalendarium visar mycket av vad vi kommer att erbjuda under året. Men att i januari ha all planering och alla datum klara är inte möjligt. På vår hemsida fyller vi hela tiden på med information om våra aktiviteter.

friluftsfamjandet.se/haninge

Så, besök oss ofta, för att inte missa något.

FEBRUARI

- 13 Klättring för barn.
- 27 Klättring för barn.

MARS

- 5 Årsmöte
- 13 Klättring för barn.
- 25 Vandring Dalarö – Nyfors.
- 25 Familjemulle.
- 27 Klättring för barn.

APRIL

- 4 Vuxenmulle, Nyfors.
- 15 Familjemulle.
- 18 Vuxenmulle, Tornberget.
- 21 Cykling på hemmaplan.
- 22 Generations- & familjevandring
- Vandring Sörmlandsleden med övernattnig i tält/vindskydd.

MAJ

- Kvällsvandringar vardagar.
7–10 km.
- 2 Vuxenmulle, Albyberget.
- 6 Familjemulle.
- 10-13 Kristihimmelfärdscyckling.
- 16 Vuxenmulle, Spirudden.
- 19 Öppet hus, paddling.
- Karta och kompass.
- 27 Kajak och vandring.
- 27 Familjemulle.
- 30 Vuxenmulle, Stora Vika.
- Vandring med naturfotografering.

JUNI

- Kvällsvandringar vardagar.
7–10 km.
- 6-10 Kajak, Huvudskär.
- 10 Familjemulle.
- 16 Familjepaddling.
- Bävervandring i
Nackareservatet.

JULI

- Vandring på Utö – Ålö
med tältövernattning.
- Skärgårdstur, kajak, med
övernattning.
- 27-29 Månförmörkelsetur, kajak.

AUGUSTI

- 11 Familjepaddling.
- 16-19 Sälpaddling vid Tärnskär.
- 25-26 ”Incident management”
kajak i samarbete med LA
Huddinge.

SEPTEMBER

- 6 Stadsvandring i Bromma.
- Två onsdagskvällar med
mörkerpaddling.
- 8 alt 9 Årsfest.
- 12 Höstens första Vuxenmulle.

OKTOBER

- 7 Svampvandring.
- Tyrestadagen, vandring.
- Vandring, Nyfors – Handen.
- 20 Verksamhetsplanering
- 27-28 Kajak, Styvnäset.

DECEMBER

- 2 Grötlunken. Kortare
vandring i nya Vegaområdet.
- Mörkervandring vid Tyresta.

Din egen kom-ihållista

Här kan du skriva in datum och aktiviteter som kommer på hemsidan under året.

Vår ordförande har ordet

På årsmötet i mars avgick Görel Byh efter många år som ordförande i Friluftsförbundet i Haninge och jag valdes som ny ordförande. Det är ett hederstjänstgörande och jag har försökt göra mitt bästa.

Min friluftsförbundsperiod har inte varit så lång, men jag har alltid varit förtjust i att ägna mig åt friluftsliv. Min familj tillbringade alltid semestrarna i tält eller båt. Att jag kom med i Friluftsförbundet började med att jag bestämde mig för att bli I Ur och Skurdagamma 2007. Då hade jag jobbat för kommunen i 2 år och startade egen firma. Jag drev verksamheten i 7 år och valde att sluta för några år sedan. Då startade jag tillsammans med min dotter och hennes styvmor en Skogsmullegrupp i Västerhaninge. Sen gick det snabbt när jag valdes till grenledare för barnverksamheten och strax efter det valdes jag in i styrelsen som suppleant.

Jag hade bara suttit i styrelsen ett år när jag fick frågan om jag ville efterträda Görel Byh. Det har varit ett intressant och roligt år och allra roligast är att träffa så många

engagerade människor. I Haninge har vi mängder med människor som brinner för friluftslivet. En del syns och en del är mer osynliga, men våra ledare och funktionärer gör ett fantastiskt jobb som har gjort att Friluftsförbundet i Haninge växer igen.

Mitt engagemang ligger inom många områden, förutom styrelsen är jag ledare eller hjälpledare inom vandring, kajak, klättring och TVM. Det är väldigt roligt och större delen av min familj är också engagerade i Friluftsförbundet. Även om det tar mycket av min fritid så ger det också mycket tillbaka. Efter en kvällspaddling en onsdag säger en av deltagarna: Det känns som om jag varit på semester i Grekland efter en sån här kväll.

Till vardags arbetar jag numera som studie- och yrkesvägledare på en skola för vuxna. Det blir mycket kontorsittande, men jag ges möjlighet att göra lite friluftsliv där också. Dels har jag föreläst om Friluftsförbundet och pratat om vilka positiva hälsoeffekter det ger mig att engagera mig ideellt, dels får jag komma ut med eleverna ibland. I

Så för att sammanfatta det hela kort. Det är mötet med människor som gör allt det här roligt.

början på nästa år ska jag genomföra en vandring med våra lärlings-elever. Många av de elever vi har på skolan har en annan bakgrund än svensk och det här med att ta sig ut i skog och mark är lite främmande för dem. Så för att sammanfatta det hela kort. Det är mötet med människor som gör allt det här roligt.

Maria Modén, ordförande

Välkomna till årsmöte 2018

I år kommer vi ses i Haninge kulturhus den 5 mars kl 19:00. Vi hoppas många kan komma och efter själva mötet blir det kaffe med dopp och bildspel från olika aktiviteter under året.

Anmäl dig via aktiviteter på friluftsförbundets hemsida senast 27/2.

Välkomna önskar styrelsen genom Maria Modén 070-6575580

Verksamhetsplaneringen 2018 blir den 20 oktober kl 10:00-15:00. Kom och var med och påverka verksamheten för 2019. Under 2017 års verksamhetsplanering så planerade vi in flera gamla godingar och nya aktiviteter. Det händer stora saker när människor träffas och planerar tillsammans. Aktiviteten kommer ut på hemsidan i september.

Årsfest i september

Det blir årsfest i år igen, antingen den 8 eller 9 september. Exakt datum kommer att finnas på vår hemsida när vi kommit närmare i vår planering. Hur som helst så utlovar vi något för sinnet och för magen.

*Hälsningar från festkommittén
Margaretha Larsson, Maud Lindström och Görel Byh*

Klättring i Brandbergen

Under hösten har Friluftsförbundet i Haninge startat en klätterverksamhet för barn i Brandbergen. Sedan i juni finns där en klätterhall istället för en squashhall.

Det började med två gymnastiklärare som ville göra något åt de oanvända squashhallarna och bestämde sig för att klättring vore kul. De har äskat pengar och fått ihop en klätterhall med åtta topprep där de på fritiden driver klätterklubben MHM. Jag tog kontakt med dem i juni när det var invigning och nu har vi fått fram ett avtal som ger oss möjlighet att bedriva verksamhet där på tisdagar.

Många vill klättra

Under hösten har vi haft nio tillfällen och ungefär 7-8 barn vid varje tillfälle. Vi har marknadsfört oss på Friluftsförbundets hemsida, i mitt i Haninge och i olika facebookgrupper. Det har gett ett stort gensvar och antalet medlemmar har ökat vid varje tillfälle. Det är väldigt roligt att få vara delaktig i barnens glädje över klättringen och vi har även gett deras föräldrar möjlighet att ta grönt klätterkort i samarbete med Friluftsförbundet Huddinge. Vi har haft så små barn som två år som provat på men de flesta barnen är i åldern 5-11 år.

Från det lättaste till det svåraste
Klätterväggen är sju meter hög och har olika svårighetsgrader. De flesta vill börja på den lättaste banan för

att sen våga sig över på de svårare banorna. De flesta tar sig hela vägen upp, men några är nöjda med att klättra två meter upp.

Alla lär sig kodorden snabbt

Vi är än så länge två ledare och har haft lite hjälp av anhöriga för att säkra barnen. Varje barn har ett klätterssele som vi sedan knyter in i ett topprep som vi är infästa i med en broms. Alla barn lär sig snabbt klättringens kodord som måste uttalas när den som säkrar är klar och innan de börjar klättra. Flera av barnen kan även knyta den speciella knuten dubbelåtta som vi använder för att knyta in dem med. Det ligger redan flera tillfällen ute för 2018 på Friluftsförbundet's hemsida.

/Maria Modén

Fler ledare önskas

Under våren kommer vi ha klättringsaktiviteter utomhus i samarbete med Enskede LA. Vårt mål är att klättringsverksamheten ska växa och vi söker därför efter nya ledare.

*Francois Herrault,
grenledare för klättring.*

Årets Kristihimmelsfärdcykling

Den 10 – 13 maj cyklar vi i Eskilstuna med omnejd. Vi har bokat stugor med 18 platser på Vilsta frididscenter som ligger cirka tre km från centrum i ett naturreservat med cykelleder och vandringsleder.

Cykelturerna blir cirka tre mil per dag.

Kostnad för bilresa och boende, inklusive frukost och en gemensam middag, blir 1500 kronor.

Vi samåker i egna bilar.

Anmäl dig senast den 25 februari till Rune eller Margareta.

Anmälningsavgift 200 kronor betalas till plusgiro 88 08 49-5 så snart du har fått bekräftelse på din plats.

Välkomna

Margareta Larsson,

070-565 94 88, marlars@comhem.se

Rune Andersson, 073-681 58 04,

vilhelm.asson@gmail.com

Cykling på hemmaplan

Vi startar vid konsum Tyresta-vägen kl 10.00 den 21 april och cyklar cirka 2 mil. Ta med matsäck för en rast. Kostnad 20 kronor.

Välkomna

Rune Andersson

Till minne av Arja Wallin

Den 20 september 2017 lämnade Arja Wallin oss, endast 59 år gammal. Vi är många som minns Arja från vandringar, skridsko- och kajakturer. Alltid lika engagerad som vän, ledare och i styrelsearbetet. Vi kommer att sakna henne och tänker på Björn Hasselgren som förlorat sin Arja.

Vad är det för svamp?

Den 7 oktober får du möjlighet att kanske lära dig en eller flera nya goda matsvampar. I höstas var det en otrolig svampsåsong och vi kan hoppas att det blir så även i år. Vi återkommer när det närmar sig, så håll utkik på aktiviteterna på hemsidan.

Väl mött!

Hälsningar

Görel Byh, som inte är expert men kan några fler svampar än kantareller.

Grötlunk i nya Vega

Under åren som gått har vi ibland haft en grötlunk, vilket betyder att vi har vandrat i närområdet i juletid och avslutat med risgrynsgröt och skinkmacka. 2015 var temat ”Gudö förr och nu”. Årets grötlunk tänker vi ska gå i Vega/Kolar-torp, vilket är Haninges nyaste stadsdel. Vandringen är planerad till söndagen den 2 december. Närmare information kommer via hemsidan.

Välkomna

Inger Klasson och Görel Byh

Stadsvandring i Bromma

Välkommen till en vandring med inslag av både natur och kultur. Vandringen går från Nockeby till Södra Ängby tillsammans med Börje och Kerstin som kan området sedan barnsben.

Från Nockebytorget vandrar vi genom Åkeshovs villaområde (bebyggdes i början av 30-talet) till naturreservatet Judarnskogen, förbi Judarnsjön och fram till Ängbybadet och upp till Funkishusen i Södra Ängby. Sträckan är cirka 5 km. Hemresan gör vi med tunnelbanan. Men först intar vi en matbit på lokal i Ängby.

När Torsdagen den 6 september

Samling klockan 10.30 vid perrongen för 12:an spårvagn i Alvik. Till Alvik kan man åka tunnelbana eller tvärbana. Vi åker sedan med 12:an till hållplatsen Nockebytorget.

Anmälan senast söndagen den 2 september via hemsidans Hitta aktivitet eller till arbetsgruppen:

Börje Jungeteg tel. 08/776 20 71

Kerstin Björck tel. 08/777 35 95

Januarisol vid Ängbybadet

Familjepaddlingar för stora och små

Vi tar en lätt tur med föreningens kanadensare och upptäcker nya vikar på Drevviken. Det blir en liten paus vid en trevlig badstrand, för att sedan paddla tillbaka till Gårdens bad för en gemensam grillstund vid grillplatsen.

När? Lördagen den 16 juni, 10.00 - 14.00 och

Lördagen den 11 augusti, 10.00 - 14.00.

Var? Vendelsö Gårds bad

Kostnad? 120 kronor per person, barn under 12 år gratis.

Friluftsförbundet bjuder på korv med bröd och dricka.

Anmälan senast den 10 juni resp 5 augusti till

hasselgren.bjorn@telia.com eller 070 228 18 27.

Björn Hasselgren

Öppet Hus med kanadensare och kajak

Lördagen den 19 maj mellan kl 10.00 och 14.00 träffas vi vid kanotförrådet vid Vendelsö Gårdsbadet. Det blir en familjedag för stora och små där du får möjlighet att prova på både kajak och kanadensare.

Du kommer också få träffa andra grenar inom Friluftsförbundet och vi bjuder på korv och dricka.

Ingen anmälan

Kajak med oss

Under kommande säsong är planen att anordna kvällspaddlingar, dagsturer och sex övernattningsturer. För kvällsturerna nedan och för övriga tillfällen kommer datum och anmälningsmöjlighet finnas under Hitta aktivitet på hemsidan.

Kvällspaddling på måndagar med fokus på socialt umgänge och en avkopplande paddling anordnas under maj till och med augusti.

Nyfiken på kajak på tisdagar med fokus på introduktion anordnas under slutet av maj till och med juli. Här ska nybörjare få uppleva det roliga med att paddla kajak i en trygg miljö. Vi erbjuder gemenskap, glädje och naturupplevelser samt uppmuntrar alla till att fortsätta och utvecklas med oss.

Teknikträning på onsdagar anordnas maj till och med augusti för paddlare som vill utvecklas. Syftet med teknikträningar är att utveckla sin teknik i syfte att ta grönt paddelpass och/eller att kunna delta i längre turer i Skärgården. Under sommaren, när vattnet är varmt, passar vi på att fokusera på räddningsövningar, självräddning och övningar till eskimåsvängar.

Månskens- och mörkerpaddling. I september blir det två onsdagar som ägnas åt att paddla i mörker.

Övernattningsturer

6-10 juni Huvudskär, grad 4

Någon gång i juli Skärgårdstur, grad 3

27-29 juli Månförmörkelsetur, grad 3

16-19 augusti Sälpaddling vid Tärnskär, grad 4

25-26 augusti Incident management i samarbete med LA Huddinge

27-28 oktober Styvnäset, grad 4

Dagsturer

Vi har även ambition att anordna dagsturer med planen:

27 maj, kajak och vandringskombination.

Järflotta runt och Landsort runt.

Kanadensarpaddling på några fredagar.

Mer om dessa turer i kommer på hemsidan.

Barnverksamheten i Haninge

I barnverksamheten pågår en tillväxt. Det har blivit fler barngrupper och ledare. På vår hemsida kan du läsa mer om vad de olika grupperna gör.

Vi har verksamhet för de allra yngsta med **Öppna skogsläntan** för föräldralediga där föräldrar och barn möts i skogen för att umgås, sjunga och leka lekar med de allra minsta.

*Kom alla mina mullebarn. Hur då?
Som flygande fåglar*

Familjemulle för barn i åldrarna 2–7 år har aktiviteter tillsammans med en vuxen och våra ledare. Den verksamheten finns i Rudan.

För de ännu lite större finns **Skogsmulle**, 5–7 år, som går ut i skogen på egen hand tillsammans med våra ledare. Vi har tre Skogsmullegrupper på olika platser, Västerhaninge, Rudan och Norrby. Barnen där börjar bli lite större så i höstas så blev gruppen i Norrby en kombinerad skogsmulle och strövargrupp och i vår startar ännu en strövargrupp. **Strövare** är för barn mellan 7 och 10 år.

För de lite äldre barnen har vi **Frilufsarna**. Vi har en Frilufsargrupp med barn födda 2004–2005.

Sista steget för barngrupperna är **TVM** för ungdomar mellan 14 och 26 år. Just nu har vi sju ungdomar i TVM-gruppen.

Under vintern har vi **Skrinna** i ishallen vid Hanveden för barn som vill lära sig åka skridskor på ett lekfullt sätt. Under hösten har en **Klätterverksamhet** för barn startats i Brandbergen.

/Maria Modén, Grenledare barn

Barnskridskoskolan Skrinna

Söndagmorgon brukar för många betyda sovmorgon – men inte för de barn som klockan 9.00 glider ut på isen i ishallen på Hanvedens IP. Tio gånger under året har barn, mellan 3 och 10 år, tillsammans med vuxna åkt skridskor i ishallen.

På isen har alla haft skridskor på fötterna och hjälm på huvudet – så även Skrinna som vid några tillfällen kom på besök. Vid dessa tillfällen har det varit full fart på isen då barn (med tillhörande vuxen) tillsammans har sjungit, lekt och åkt tillsammans. Under skridskoskolan har både barn och vuxna getts möjlighet att lära sig åka skridskor på ett lätt-samt, lekfullt och glädjefyllt sätt. Skrinna har vid några tillfällen delat ut välförtjänta tygmärken, nyckelringar och terminsmärken till alla barn.

Vad är bäst med att gå på skridskoskolan Skrinna?

- Att åka skridskor och leken Under hökens vingar /*Elida 7 år*
- Det är roligt att åka skridskor och att leka på isen /*Stina 6 år*
- Skridskor är jätte jätte roligt! /*Alfred 9 år & Adam 7 år*
- Jag gillar jättemycket att åka skridskor /*Robin 5 år*

Skridskoskolan Skrinna planeras att 2018 startas i mitten av november

- håll utkik på lokalavdelningens hemsida för mer exakta datum.

*Ledare & information: Marie Littke
poppins_1972@hotmail.com 070 – 643 85 61*

TVM-avslutningen...

...och mysteriet på den öde ön!

Lördag vid lunch ger vi oss iväg för att ha vårterminens sista träff. Paddling i kajak och övernattnig på en öde ö står på programmet. Med kajakerna fullastade med proviant, tält och andra livsviktiga övernattningsmaterial (det vill säga godis) tar vi oss ut på sjön. Nästan två timmar senare är vi framme på ön och börjar lasta ur. Uppe på en kulle bestämmer vi oss för att ordna lägret där det uppenbarligen varit folk tidigare, en eldstad är gjord, diskbank med hylla finns och flera tallar är fällda.

När vi byggt vindskydd så går några upptäcktsfärd och hittar fler spår av tidigare besökare. De har lämnat tält, presenning, köksredskap mm. Allt i uruselt skick efter minst en vinter. Nåja hängmattan såg ok ut, men ingen vågade prova den. Vilka är det som övergivit alla dessa saker? Vart tog de vägen? Varför kom de aldrig tillbaka?

På kvällen överraskades vi av en regn- och åskskur vilket fick halva gänget att besluta sig för att sova i tält istället, trots att inga spökhistorier berättades. Efter frukost och ihoppackning tog vi oss tillbaka till kajakförrådet utan att ha fått nån klarhet i vem/vilka som gjort sig så hemmastadda på ön, men sen övergivit allt.

*/Maria och Lasse
ledare, TVM*

Vem har sovit här?

Generations- & familjevandring

Söndagen den 22 april klockan 10.00 träffas vi vid Rudans gård för att tillsammans gå Harspåret.

Harspåret är en vandringsled för barn och vuxna med skyltar som berättar om livet vid Rudan för länge sedan. Det är en varierad tur över 3,7 km som går genom skog, på vandringsled lite off road, över äng och över klippor. Höjdskillnaden är 27 meter mellan högsta och lägsta punkt. Terrängen är mycket varierad. Det går inte att ta sig fram längs stigen med barnvagn eller rullstol.

Harspåret är en kulturslinga som visar hur landskapet skapats sedan istiden. Stigen passar alla nyfikna barn och vuxna men är som sagt inte framkomligt med vagn. Utmed den snirkliga stigen kommer vi bland annat att möta en gammal källa, ett ålderdomligt gränsröse och en liten igenväxt skogsåker som vittnar om skogsböndernas flit. En stor kolbotten, där en kolmila har stått, berättar om skogens stora betydelse. Vi besöker också en 8000 år gammal stenåldersboplats som en gång låg vid havsstranden i en svunnen skärgård. Från istiden finns flera spår i Rudanskogen. Jättegrytor är nog de mest fascinerande. Kanske jättar och troll ännu använder dem i sina köksbestyr?

Anmälan och mer information kommer på hemsidan (med reservation för ändringar).

Ledare: Kerstin Björk, 08-777 35 95

Marie Littke, 070-643 85 61

TVM, tre vildmarksmål

Vatten, skogen och fjället.

TVM i Sverige är anordnar många aktiviteter med bland annat ting. Då samlas runt 200 ungdomar på en äng eller liknande för att umgås i några dagar. Det är ungdomarna själva som ordnar med allt kring dessa ting. Tillstånd från markägare att få slå läger, ordnar med kommu-

nen så det kommer ut färskvatten och bajamaja, diskområde, matlagningslag för de som inte har någon att laga mat med, ny på ting, för de som är nya som får hjälp att hitta in i gemenskapen. Tingen avslutas med en skallgång efter skräp. När ungdomarna lämnat platsen så är det något tillplattade gräset det enda spåret efter dem.

Vad gjorde Mulle vid Rudan förra året?

Familjemulle är en verksamhet för barn, 2-6 år, i sällskap med förälder/föräldrar eller annan vuxen. Under året har vi träffats åtta gånger då vi tillsammans undersökt den spännande naturen. Vi har bland annat tillsammans träffat ekorren som bor i den stora granen, spelat memory med olika naturmaterial, målat fåglar och blommor, lekt och pysslat med olika naturmaterial. Vid dessa träffar har fiket i ryggsäcken en otroligt stor och viktig roll – därför intas fika så snart det går när vi kommer fram till vår Mulleplats.

Under våren fick deltagarna höra berättelser om djurens olika levnadsvillkor under vintern, vi hade besök av Skogsmulle men även av mera långväga gäster som kom från Italien. Dessa besökare var i Haninge på några veckors studieresa för att få inblick i Friluftsförbundets olika barnverksamheter.

Laxe kom på besök

Vårens sista familjemulle är för många terminens höjdpunkt – det är då vi håvar. Att fånga olika vattendjur i våra håvar och silar för att undersöka är otroligt kul och i år fick vi bland annat se; flicksländelarv, kvalster, sötvattensgråsugga, dammsnäcka, vattenbagge och igel. Deltagarna gavs även möjlighet att skapa med vattenfärg och pröva på att måla med fågelfjäder. Självaste Laxe kom på besök. Laxe är Skogsmulles vän som tar hand om sjöar och hav och han berättade för oss hur viktigt det är att vi inte skräpar ner i våra hav utan istället städar dem. Laxe sa sedan Bubbeliå och simmade bort mot sommaren.

Vilken insekt äter vad?

Under höstens träffar gavs deltagarna möjlighet att skapa med rönnbär och

lönnlöv, spela sätta-ihop-memory ”Vilken insekt äter vad?”, ha lättare svampskola med Görel, måla med höstfärger, leta/samla olika naturmaterial, genomföra olika tärningsuppdrag, delta på sångsamling och leka kom alla mina mullebarn. Under familjemulle har vi kombinerat de stillsamma aktiviteterna med rörelselekar och uppdragskort som resulterar i fysisk aktivitet.

Alla fick guldkåsor

Tillsammans uppmärksammade vi att Skogsmulle fyllde 60 år 2017. Skogsmulle kom på besök och hade med sig guldkåsor till alla barn, vi läste sagan om hur Mulle kom till och alla tillverkade sin egen mullehatt.

Följ med på upptäcktsfärd till djurens värld!

Öppna skogsgläntan är Friluftsförbundet Friluftsförbundet verksamhet för de allra minsta (0-2 år), och vänder sig till föräldralediga eller annan vuxen hemma dagtid.

Vi sjunger, leker och fikar tillsammans – lite som öppen förskola, fast ute, och man har med sig egen fika.

För att delta behövs ingen särskild utrustning utöver lämpliga kläder och ett sittunderlag och lite fika.

Det går bra att ta med äldre syskon, de brukar också uppskatta verksamheten.

Information finns i Facebookgruppen –

Öppna Skogsgläntan Haninge

Familjemulle under våren 2018

är planerade till; 25/3, 15/4, 6/5, 27/5 och 10/6 med reservation för ändring. Se hemsidan.

Ledare & Information;

Sabina Barbera 070-281 14 98, sabinabarbera@hotmail.com

Vet du att ormar och paddor gärna delar mörk håla under marken hela vintern och när våren sedan kommer ger dom sig iväg åt olika håll och är då bittra fiender igen.

Bilden är lånad från Djuren i skogen av Sarah Sheppard.

Vandringar av alla de slag

Inför kommande säsong är många vandringar planerade men exakta datum är inte klara, förutom några få. Datum och möjlighet att anmäla sig kommer att läggas ut under Hitta aktivitet på hemsidan vartefter de är spikade av ledarna.

Vår målsättning är att variera vandringarna så mycket som det går, korta, medellånga och längre vandringar samt ett flertal tematiska vandringar. Syftet är att utbudet ska passa alla målgrupper inom Fri-luftsfrämjandet. Vi kommer till exempel att vandra i mörker, öva oss på naturfotografering och lära oss mer om karta och kompass.

Det som varit särskilt uppskattat är de lite längre vandringarna som vi i princip är ensamma om i Mälardalen. De har hittills varit fullbokade varje gång. De tematiska vandringarna har också varit väldigt populära och för det mesta fullbokade.

Vandringsledarna Jan Sandberg (grenledare), Francois Herrault, Mats Vass, Ola Ericson, Richard Parssons, Susanne Frimodig och Maria Modén.

Spännande kväll med bäverspaning, foto Jan Sandberg

Saxat från tyresta.se där mer finns att läsa

TYRESTA NATIONALPARK 25 ÅR

1993 invigdes Tyresta nationalpark. Den stora urskogen i ett sprickdalslandskap bedömdes så unik att den var värd denna status. Under dessa 25 år har många upptäckt skogens skönhet, grönska och vildmarks-känsla. Mycket har också förändrats. Naturum, Storbranden 1999, nya vindskydd och rastplatser, upprustningar av Tyresta gård och caféet vid Dahlgrensgården och en ny entré till nationalparken har byggts. Allt för att kunna erbjuda besökarna en bra upplevelse, utan att naturen tar skada. Bäver och vildsvin har etablerat sig, och vi har fått påhälsning av varg.

Under hela året kommer vi fira lite extra med särskilda jubileumsvandringar i nationalparken, tillsammans med oss som jobbar här. Vi utlovar vackra skogar, sjöar och en härlig fikastund med smaker från Tyresta.

Från kungsfågel till havsörn

I Tyresta nationalpark och naturreservat häckar runt 100 arter regelbundet. Här finns också 21 rödlistade arter. Arter som mindre hackspett, tretåig hackspett och mindre flugsnappare finner här i

Tyresta mat och livsrum. De är beroende av äldre träd och de gamla skogar som idag är så ovanliga i Sverige. Var du än går i skogen hörs kungsfågeln högfrekventa pip, och överallt syns spår av hackspettarnas letande efter insekter i trädens stammar. Över brandområdet, vid kusten och över Tyresta by syns ofta havsörnen breda ut sina "lagårdsdörrar" till vingar och sväva högt i skyn, majestätiskt.

Under våren genomsyrras programmet av Tyrestas fågelliv. Du

kan bland annat följa med oss för att se strömstaren vid Nyfors, fota fåglar vid fågelbordet, eller "medborgarforska" vid våra matningsstationer. Låt barnen gå på kikarskola på sportlovet, eller upptäcka flyttfåglarnas fantastiska värld på påsklovet. Eller när som helst komma in och kryssa fåglar i naturum! Särskilda turer senare på året tar dig med till nattskärrans och tjäderns rike.

Se hit ni som är vardagslediga!

Till våren kommer vi, även i år, göra lättare vandringar i skog och mark. Vi hoppas bland annat att kunna få se och höra strömstaren vid Nyfors, se fjärilar vid Stora Vika och klättra upp i det nya tornet på Tornberget. Vandringarna är mellan 3 och 7 km långa. Eget fika medtages.

Vi startar den 4 april med en vandring vid Nyfors, Tyresö.

18 april Tornberget via Paradiset

2 maj Albyberg (del av Sörmlandsleden)

16 maj Stavholmen (Spirudden)

30 maj Stora Vika, Nynäshamn

Med reservation för ändringar, se hemsidan inför varje vandring.

Samlingsplats: Norra parkeringen vid Haninge C utanför Clas Ohlson klockan 9.30.

Kostnad: En ”tjuga” per gång. Terminskort kommer att finnas.

Välkomna med oss ut!

Kerstin Björck, 08-777 35 95, Gun Asp, 070 310 98 68

Rune Andersson, 073 681 58 04, Börje Jungeteg, 08-776 20 71

PS Höstens vandringar börjar den 12 september. Närmare information kommer på hemsidan.

Kan det vara 11-kaffe tro...

Styvnäset

Ibland har vi seglat in i viken innanför Grännöfjärden och tittat upp mot det gamla huset. Och nu vet jag hur det ser ut från land, för i oktober blev det en härlig vandring från Åva till Styvnäset med Vuxenmulle. Väl framme vid det gamla soldattorpet blev det lunchfika i solen. Det enda problemet var att skogen var full med trattkantareller och sådana kan man ju inte gå förbi...

Tack för en härlig dag med våra proffsiga vuxenmulleledare, Kerstin, Gun, Rune och Börje.

Inger Klasson

Vill du lära dig att vistas i naturen?

Du kanske är ny i Sverige och Haninge och undrar över våra stora skogar och sjöar och hur man hittar ut i dem? Eller du kanske känner någon ungdom som är det. Friluftsrämjandet har många unga ledare och vuxna som kan hjälpa till.

Vi tänker oss enklare vandringar i närliggande Tyresta- eller Rudanskogarna. Du får lära dig om träd och växter och vi berättar det viktigaste om Allemansrätten. Det är den rätten som gör det möjligt för oss att få visats i naturen. Vi hinner säkert också med en grillbrasa.

Vi har tänkt oss utflykterna på lördagar eller söndagar under maj eller juni. Det kostar inte något men du bör ha skor/stövlar för skog och mark och en ryggsäck med något att äta och dricka. Lämna din intresseanmälan till någon av oss så återkommer vi med lämpliga dagar som passar oss alla.

Välkommen

Leif Lindtröm, leif.lindstrom@tistronteknik.se

Gustav Bergholtz, g.bergholtz@gmail.com

Kristihimmelfärdscycklingen i Nora-trakten 25-28 maj

Vi var 15 personer som träffades vid 13-tiden på Sundby stugby strax utanför Nora. Efter inkvartering i respektive stuga, blev det en cykeltur på 7 km in till Nora. Halva sträckan var en lång, härlig nedförsbacke. Där gick vi en stadsvandring som avslutades på café med fantastiska väfflor med tillbehör bl.a. den goda Noraglassen. Medlemmarna i Fri-luftsfrämjandet i Haninge brukar inte ha svårt att hitta ”smultronstäl-len” vad gäller caféer. När vi satt i oss godsakerna, var det dags att börja klättringen uppåt med den långa, härliga utförsbacken som nu blivit en lååång uppförsbacke!

Dagen därpå bjöd på strålände solsken, precis som dagen innan och vi började trampandet norrut på Norasjöns östra sida. Cykelturen tog oss runt Norasjön och bjöd på rejäla backar såväl uppåt som neråt. Den som tror att Nora-trakten är flack tror fel. Utsikten över sjön och mot Nora var fantastisk. Första stopp blev vid Järleåns Naturreservat. Här blev det en promenad ner till den vackra Långforsen och sedan fortsatt promenad i det vackra landskapet innan det var dags för lunch.

Vi stannade till vid Hammarby bruk, som är ett av Sveriges äldsta järnbruk. Gruvan var troligen i drift så tidigt som 1150 och fram till 1923. Ytterligare stopp blev det på den västra sidan av sjön och denna gång i ”Rosenträdgården” en vacker visningsträdgård väl värd ett besök.

Dagen avslutades som gårdagen med cafébesök, vilket var välbehövligt efter dagens tur och med tanke på backen hemåt! På kvällen blev det grillning nere vid sjön och senare lite allsång efter bästa förmåga.

Så blev det dags för dagarnas längsta tur i 28-30 grader och sol från en molnfri himmel. Vi började med att återigen cykla in till Nora för att ta oss uppåt, väster om Nora. Turen benämns ”Gruvrundan” och anses lätt, vilket inte alla kunde hålla med om. Återigen många långa backar.

Vårt första stopp skulle bli ”Carls schakt” och eftersom det var dåligt skyltat så missade vi det. Däremot missade vi inte Bälgsjön där några av oss tog ett uppfriskande bad innan vi fortsatte mot nästa delmål, som var ”Klacka Lerbergs gruvpark”. Här skulle vi in ta vår lunch. Efter en lååång nerförsbacke såg vi skylten som visade att vi skulle ta av till vänster

och vara framme efter en km. När vi cyklat två km förstod vi att det var fel. Vi vände tillbaka och frågade ett par, som låg och rensade en rosenrabatt, var gruvparken låg. Det visade sig att detta par var engagerade i "Konunga-stollen" som är ett spel som äger rum en gång varje år.

Mannen, vars namn är P-A Larsson, konstnär, musiker och diverse annat är han som dragit igång det hela. Han frågade om vi ville ha guidning, vilket vi tacksamt tackade ja till.

Det blev en fantastisk upplevelse. Om vi inte hade cyklat fel hade vi inte fått veta något om vare sig gruvparken eller spelet. Den fortsatta cyklingen blev lite jobbigare eftersom det var väldigt varmt. Vi beslutade att ta en annan väg än vi tänkt från början. Detta för att slippa uppforsbackarna från Nora. Svårt att säga om det var bättre eller sämre. Lika fullt backar!

Middagen intogs gemensamt på den intilliggande golfrestaurangen, där vi för övrigt ätit frukost varje morgon.

Söndagen ägnades åt frukost och städning och sedan tackade vi för oss och var och en tog sig hem efter några härliga och roliga dagar. Vi avverkade drygt 10 mil dessa dagar.

Stort tack till Margaretha Larsson, Börje Jungeteg och Rune Andersson som planerat och rekat årets Kristi Himmelfärds cykling.

Hälsningar från Görel Byh

B

SVERIGE

PORTO
BETALT

I Ur och Skur

- Unik pedagogik för alla sinnen!

Friluftsförbundets I Ur och Skur-metodik strävar efter att varje barn får utvecklas genom friluftsliv, lek, rörelse, spänning och upplevelser med alla sinnen. Barn som får möjlighet att komma ut i naturen lär sig handla efter allemansrätten och värna om miljön.

Vi har två förskolor med I Ur och Skur-inriktning i Haninge. I Ur och Skur Spetsbergen i Vega och I Ur och Skur Mullebo och Lötkärrsskolan som ligger i Vendelsö.

www.friluftsförbundet.se/haninge

Kontakter På hemsidan hittar du information om styrelse och grenledare. **Har du egna bilder** eller reseberättelser som du vill visa på vår hemsida så hör av dig till vår webbredaktör Francois Herrault, telefon 070-420 01 05, francois@herrault.com.

Friluftsnytt utkommer med ett nummer per år, i månadskiftet januari-februari med manusstopp vecka 1. Lämna ditt bidrag till Inger Klasson, telefon 070-208 94 37, e-post: inger.klasson@gmail.com

Haninge lokalavdelning Box 194, 136 23 Haninge, Plusgiro 88 08 49 - 5 haningekontakt@friluftsförbundet.se

Centrala kansliet 08-447 44 40, Instrumentvägen 14, 123 53 Hägersten info@friluftsförbundet.se, www.friluftsförbundet.se